

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Illustrerad nyaste Söndagsmagasin.

(N:o 8.)

N:o 26.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Götheborg d. 30 Juni. 1850. Pris för år: 4 1/2, för halft år 2 1/2 Rdr. bko (IV årgången)

De Förbundnes intåg i Leipzig den 19 Oktober 1813.

Från Gatan.

Roman af förf. till "Saaledes forholder det sig".

Öfversättning från Danskan.

(Forts. fr. N:o 25.)

Men hon påstod såsom aldeles säkert, att det, under sistlidna året, skall hafva kommit en formlig raptus öfver de unga herrarne, så att de fjäska aldeles ovanligt för alla fruntimmer, gifta och ogifva, utan åtskillnad, och utan de ringaste redliga afsigter; och hvad ändå är det värsta, detta raseri har till ock med smittat dem, som hafve förmögenhet, embete, tagit någon examen, eller på annat sätt äro i tillfälle att kunna förlofva sig. Är det icke förskräckligt! Men jag vill icke tro det; tant sade det kanske, för att jag skulle tänka destomera på herr Jespersen, som vid Gud icke är smittad.

d. 26:te

I förgårs var elden lös, och tänk dig — i det hus, hvarest herr Jespersen och herr Flint bodde. Herr Jespersen beklagar sig mycket öfver förlusten af några manuskript; och det kan visserligen vara en stor förlust för litteraturen, ty man kan icke neka honom vara en stor estetiker. Du bör ju vara öfverbevisad derom endast af de många konstuttryck hvaraf mitt bref hvimlar eller hvad som är det märkvärdigaste vid denna vådelds-historia, är en händelse, som nu har blifvit kunnig, om en ung flicka, som tjenat hos min tant, men blef bortkörd för sitt oanständiga uppförande, och som bodde tillsammans med herr Flint. Är det icke förfärligt? och det förskräckligaste är dock, att herr Bearn omgås derstädes; han är en intim vän af Flint. Och hon är ung, icke äldre än jag, och vacker, du; jag kunde missunna henne hennes ögon. Men tänk dig, att hon är fallen så djupt.

Herr Jespersen, ty det är naturligtvis honom, från hvilken jag har det — han har i det hela en löjlig *faible* för ett beständigt regalera mig med sådane historier; och så berättar han dem så tråkigt; — han trodde just, att en sådan förargelse och omoralitet hade sin rot i en dålig uppfostran, men förnämligast i den gränslösa smaken för prakt och grannlåt, hvartill Jessa fruntimmer äro förfallna. Är det icke fasligt? Jag tackar min egen söta mor, för den goda uppfostran, hon gifvit mig, men förnämligast för den vackra sidenkappan jag i går fick från modehandlerskan, och som du icke kan begripa hur väl den sitter.

Nej, jag kan icke vara bekant att afsända detta bref.

Forts. af Berättelsen.

I.

Au bal on s'observe, on s'ennuie;
On croirait dans chaque salon
Que la jeunesse et la folie
Ont donné leur demission.
Avec vos airs de patriarche
Reformant de nombreux abus,
J'ignore si le siècle marche,
Mais pour sur il ne danse plus.

E. Scribe.

Är du icke färdig ännu? frågade Felix, då han Fredags afton trädde in i Flints rum och fann sin vän i morgonrock, och i ett muntert samtal med Augusta.

Vill du gå i societet klockan sju? frågade Wilhelm.

Nej, men klockan är bestämdt mycket mera, yttrade Felix, som icke ville anses för en person, som brukade gå i societet så tidigt som klockan sju.

Lägg du af din kappa och slå dig i ro, sade Wilhelm, om det i öfrigt är möjligt för dig att vara lugn. Tag dig en cigarr.

Nej, du; jag vågar icke röka tobak. Man kunde ju känna det på lukten; jag har icke rökat he'la eftermiddagen.

Men du har dock låtit röka dig och det ganska betydligt, sade Wilhelm. Du fyller ju upp hela rummet med muskus.

Det är icke muskus förklarade Felix det är patschuly. Frisören sade, att det var det allra finaste.

Det luktar också godt, sade Augusta.

Tycker Ni? frågade Felix glad. I början kunde jag icke tåla det; men man må ju visa, att man vet huru det skall vara, och detta var det allradyraste. Nu tycker jag sjelf, att det har en angenäm lukt.

Ja röka du emellertid en cigarr, sade Wilhelm; jag tror icke det kan skada effekten, om denna lukt hlefve något blandad.

Så menar du? sade Felix, och skyndade sig att tända cigarren; men det är på ditt råd och ansvar.

Men hvad ni är granni afton, sade Augusta, som länge hade beundrat hans vackra rock. Felix blef glad.

Ja, sade Wilhelm, han har gjort sig omak med sin toalett; han skall också bort och göra olyckor.

Åh! afbröt Felix, det är ett hiskligt platt ord, och här begagnadt på ytterst origtigt

ställe. Icke sant, Augusta? Wilhelm vet ganska väl, att jag icke har så dumma inbillningar; men att jag går på supé i afton likaså förskräckt, som en skolgosse, hvilken skall uppläsa sin lexica.

O nej, Ni får icke spotta på golfvet, utbröt Augusta ängsligt, då hon såg Felix göra en sådan rörelse.

Får jag icke, sade han förskräckt; förlåt mig, jag visste det icke. Hör du, fortfor han, vändande sig till sin vän, det är i grunden litet generande, men man har kanske godt af att vänja sig något vid ordning. Jag tror, jag stundom bör komma upp till dig, för att blifva dresserad. Men gå nu in och kläd på dig, så att vi kunna komma ästad.

Ni kommer visst att hafva mycket roligt i afton, sade Augusta.

Ja, det tänker jag också, svarade Felix; vore jag blott först der! Men sjelfva inträdet kan jag icke rätt med; och bara det sedan icke kommer för mycket folk.

O, hvad gör det, mente Augusta, jag har engång varit tillstädes vid ett stort sällskap; men der gingo de främmande omkring och talade och skrattade tillsammans, utan att det allringaste genera sig.

Ja visst, sade Felix; jag vet nog, att ett fint sällskap i grunden icke är annorlunda, än det vi hålla på skjutbanan; — det vill väl säga något, i synnerhet på slutet; men jag menar blott, att det icke är så svårt, som man tror, att uppföra sig gentilt.

Men det gör Ni väl alltid? frågade Augusta allvarsamt.

Ja visst, det förstår sig, isynnerhet då jag är nykter; men stundom, då jag är ute på lifvets käglebana, så är mitt uppförande icke det allraanständigaste.

Verkligen?

Nej; men nu tror jag, att jag låter bli att gå på rummel. Jag kan icke en gång begripa, huru jag nånsin kunnat finna någon förnöjelse deri. O nej, det fins ingenting, som öfverväger att vara i sällskap med Emelie. Jag var der i Tisdags eftermiddag; jag har kanske berättat er det.

Ja, det har Ni riktigt nog, svarade Augusta; men, vidblef hon godmodigt, tala mans om det igen.

Nej, sade Felix ädelmodigt, nej, då Ni redan har hört det, så vet jag, att Ni skulle finna det tråkigt. Men jag tror mig icke hafva berättat er, huru hon går klädd.

Nej, o, berätta!

Hon är förtjusande.

Och nu gjorde han en omständlig beskrifning på hennes kostym, hvilken berättelse Au-

gusta följde med mycket intresse, och kom stundom till hjälp med ett och annat tekniskt uttryck. Slutligen fann han det, för bättre tydlighet skull, riktigast, att låta illustrationer följa föredraget samt ritade, sedan Wilhelm, som emellertid fulkomligt hade anskaffat nödige requisita, trenne serskilda, präktigt utförda porträtter af sin älskade, med och utan hatt och schal, till sin väns stora förnöjelse, men till den beundrande Augustas odelade tillfredsställelse.

Nå, nu kunna vi kanske gå, sade Flint.

O! det var trefligt, utbrast Felix; men nu svarar du för, att vi icke komma för bittida, man får icke förstå, att jag aldrig förut varit i fint sällskap. Så farväl, kära Augusta, vidblef han, då han hade slängt kappan om sig. Skynda dig nu, Wilhelm, ty jag är färdig att springa ned för trappan af bara hänryckning.

Hör, vidblef han då de kommit på gatan, jag kan knappt rätt tänka mig, att jag innan en fjerdedels timma, skall vara i hennes sällskap, tala med henne, höra henne sjunga och le — huru skönt hon ler! Icke sant, Wilhelm?

Ja, det kan jag kanske medgifva; men tala icke om hennes sång, den har icke stort att betydelse.

Icke stort att betydelse, säger du? Är du förtryckt? Jag har aldrig hört någon sångerska med sådan förtjusning. Icke stort att betydelse? Och hvad kallar du den vibrerande stämman, som bringade mitt blod i sådan feberhetta, att jag icke kunde undvika att möta hennes händer på tangenterne, och icke var i stånd till att taga mina ögon bort ifrån den ena af hennes hårlockar, som vaggade sig på hennes kind, och, under det hon höjde hufvudet, för att se i noterne, smög sig till hvila på hennes barm.

Ja, allt detta tänkte jag icke på, sade Wilhelm torrt; men säg mig, hvad hade du med tangenterne att beställa? Så vidt jag minnes, och du har ju åtskillige gånger omtalat för mig denna musikaliska öfning, så var det hon, som ackompanjerade.

Ja du, men det föll mig in, att det måste låta skönt, när jag spelade en mellanstämma, hvad det i sielfva verket också gjorde.

Jag tviflar icke derpå, sade Wilhelm. Du har visst aldrig haft en dylik harmonisk njutning.

Aldrig, förklarade Felix med största allvar. Wilhelm log.

Ja du, vidblef Felix, nu får du sjelf höra hur vackert det är, vi skola skaffa fram ter-setten af Lucretia i afton.

Ja, afbröt Wilhelm honom. Det är en stor fråga, om det blir musik i afton; det blifver visst mycket folk.

Men musicerar man då icke i stora sällskaper?

Stundom. Men så är det så många, som alla vilja låta höra sig, att det icke återstår några, som höra på.

Det är det samma, sade Felix förnöjd; så vill jag försöka få Emelie med mig att höra på de andre. Jag tror det skall bli ännu roligare. Ha, gudar! Om jag kunde få vara ensam med henne i rummet vid sidan, tvänne rum borta från det, der sällskapet vore församlat.

Och nu drapperade han sig med sin kapp på det mest olika sätt, på det hans vän också skulle kunna fagna sig, under det han sjelf njöt af denna saliga tanka. Wilhelm delade en stund hans glädje, slutligen sade han:

Du gör dig visst ganska löjliga idéer om ett sällskap. Huruledes har du egentligen tänkt dig det?

Felix stannade nu i sina plastiska öfningar.

Huruledes jag har tänkt mig det? — Sålunda som ett sällskap är; — att vi äro inviterade, för att tillbringa aftonen med Emelie och hennes moder. Der komma väl kanske några flera, herr Jespersen till exempel; men så har jag ganska riktigt tänkt mig, att han kunde perorera för de främmande, under det vi gjorde musik, och frun sörjde för huset! — så vida du icke skulle vilja föredraga, att prata med de andre i sidorummen?

Jag tror på min ära, att jag skulle föredraga det.

O, tack, utbröt Felix och tryckte hans hand; Jag skall gå min väg en annan gång, när du ber mig derom.

Du får icke något att tacka för. Hör, Felix, och märk väl mine ord. När du inträder i ett större sällskap, må du alltid förbereda dig på att leds och att hungra.

Felix såg på honom.

Hvad är nu det för prat, yttrade han, att få ledsamt? Jag skulle komma att finna det tråkigt?

Ja, nu får du sjelf se; nu äro vi framme.

Hör, sade Felix, i det han hejdade sin vän, som ville gå in; säg mig blott en sak: brukas det ännu, att man kommer in med hatten i handen? jag vill ogera låta förstå, att jag aldrig förr varit i bland folk.

Du kan i detta fall göra som du behagar, svarade Wilhelm. Endast du uppvisar ett

leende ansigte, till och med då du håller på att falla i sömn, samt låter de fleste rätter gå orörda förbi, om också tarmarna skrika i lifvet på dig, så skall du af värdinnan bli ansedd för en man af den finaste ton och bjudes nästa gång dit igen.

II.

L'esprit fait tort au sentiment.
Si j'avais l'esprit, Emelie,
Je ne serais que votre amant;
Vous ne seriez pas mon amie.

C. A. Demoustier.

Under det våra begge vänner sålunda språkade på gatan, var konversationen i full gång i de upplysta rummen af husets första våning. Här märkte man först, på hedersplatsen i en soff-fördjupning, en grupp af äldre damer. — Justitierådinnan Lind tycktes fungera som president och hr. Jespersen som talare: Längre bort såg man fru St: Clair tala med tvänne äldre herrar; den ene var hennes svägerskas man, justitierådet Lind, hvilken med mycket välbehag lät munnen löpa, den andra var hr. Jespersens fader, en djerf landtman, hvars ansigte strålade af kraft och munterhet och hvars mångfaldiga gester och skrapningar tydligen utvisade, att han gjorde sig stort omak, för att erinra sig sin ungdoms fina manerer och att utföra dem vid detta passande tillfälle. Frun lemnade dem snart, för att, såsom värdinna, tala ett par ord med en hvar i sällskapet, och de tvänne herrarne underhöll nu hvarandra på det behagligaste. De lade begge i dagen, att de kände till sällskapslivets fordringar, i det de med mycken liflighet öfver en half timma fortsatte ett samtal rörande Europas jernbanor, en fråga, som ingen af dem förr någonsin hade bekymrat sig om.

Fru St. Clair hade emellertid mottagit kandidat Poulsen och hans fästmö, fröken Petersen, och underrättade sig med mycket deltagande om deras befinnande, och hörde med uppmärksamhet på en omständlig beskrifning rörande det vanskliga fall, som erbjudder sig, då man har tagit förlitet stramaljgarn af en färg, och icke kan finna någon motsvarande, samt en tydlig framställning af det obehagliga hinder, som kandidatens förmiddagstimmar lade i vägen för deras promenad-tourer.

(Forts.)

Slaget vid Leipzig.

(Forts. fr. N:o 25.)

Dock, den egentliga medelpunkten af franska hären, af hvars besittning säkerheten af hans återtag var beroende, var Probstheide, belägen omkring $\frac{1}{2}$ mil sydost från Leipsig. Den 2 och 5 kåren höllo denna by besatt, starka batterier flankerade det på båda sidor, rytteriet — under Murat — stödde sig åt den till Leipzig hörande platsens utgång; bak-

försvarade härnackadt hvarje hus och framryckte med sådan öfvermakt, att de motstridande snart måste draga sig tillbaka. Prins August satte sig å nyo i spetsen för sine trupper, med hvilka han framträngde ända till de röda husen; men det högsta mod och den beundransvärdaste tapperhet kämpade förgäfvets; Preussarna måste tillbaka. Samma öde hade 10:de brigaden, hvaraf största delen steg öfver murarna, för att tränga in i byn; men icke eller denne brigad kunde försvara sig.

Napoleon lät nu klockan 5 eftermiddag, sitt samteliga reservartilleri framrycka; under dess skydd försökte flera afdelningar framryta ur byn, men den mordiska elden från de Förbundne hindrade dem derifrån.

På uttrycklig befallning af monarkerna inställdes angreppen på Probstheide, bataljonen tillbakadrogs ur elden och uppställdes i en fördjupning, 800 steg tillbaka. Slaget hade i själfva verket vid denna tid redan tagit sådan vändning, att man med fullt skäl kunde

Kavallerianfall vid W...

om byn stodo breda och djupa kolonner infanteri och längre tillbaka det gamla gardet. Sjelfva byn är förtäffligt egnad till försvar; den bildar en lång fyrkant med fyra ingångar, på de två breddsidorna sträcka sig trädgårdsmurar, husen äro alla af sten, äfvensom den i midten belägna kyrkan.

De prousiska 12 och 10 brigaderna under prins August och general Pirch framryckte i stormsteg mot denna by och det lyckades dem att intränga från östra sidan. Men fienden

Det sista försöket gjorde prinsen af Würtemberg med en rysk division, hvilken också framträngde till andra sidan af byn; men angreps här af den starkaste fiendliga kanoneld och det gamla gardet, så att ingen annan räddning återstod, än att draga sig tillbaka öfver högar af döda och sårade. Således följde här angrepp på angrepp och i det Napoleon lade tyngd på tyngd, för att förskaffa sitt folk öfvervignen, var det knappt möjligt att motstå honom.

anlaga, att Napoleon skulle godvilligt under natten utrymma Probstheide, ty budskap om segerrika framsteg hade inträffat från högra flygeln under Blücher, och från venstra Elsterstranden hade man underrättelser om Bertrandska kårens afmarch; ja man kunde från monarkernas höga ståndpunkt vid Meusdorf genom kikarne tydligen se kolonnerna, hvaraf man med rätta borde förmoda att Napoleon vid inträdande gunstigt tillfälle skulle besluta sig till återtag. Det var derföre en handling

af mensklighet att öfvergifva angreppen på Probstheide, hvilken fienden försvarade med sina kärtrupper.

Den förlust, som båda bartierna hade lidit i den i sanning förfärliga kamp vid Probstheide, gick i det stora. De franska generalerna Vial och Rochambeau dödades i spetsen för sine trupper. Berg af lik och sårade upptornade sig vid ingångarna till byn, 300 af de Förbundnes och Franskes kanoner dånade här emot hvarandra, och man kan göra sig ett be-

att anföras om denna med beröm krönte general, än denna upphöjda seer af 19 Oktober 1813, så vore dock hans minne oförgätligt för efterverlden.

Kanonådet vid stora armén hade redan börjat, då Blücher anlände till höjden af Eantrizsch med den Langeronska kåren. Då bragte svenska kronprinsens adjutant denna kår befallning att marschera till Taucha och att der passera Partha. Härigenom blef trängseln på den enda der befundliga bryggan än-

hade batterier uppkört, hvars kulor slogo ned i de ryska leder, som stodo på andra sidan floden. Blücher lät framföra 36 ryska tolfpundingar, som snart bringade det fiendliga artilleriet till tystnad. Ånskönt Nordarmén ännu icke var i antågande, ja till och med ännu tämligen aflägsse från Taucha, lät dock Blücher den Langeronska kåren ofördröjligen gå öfver Partha. Han föranledes till detta beslut genom den alltid häftigare blifvande elden vid hufvudarmén, genom det ständigt

den 16 Oktober 1813.

grepp om deras verkan, när vi anföras att på denna punkt uppräddes sednare 40 dylika franska eldgap, som under striden blifvit obrukbara. För att betäcka sitt återtag stucco fransmännen byn i brand, ånsköat den var uppfylld af deras sårade. Här var det nu, hvar est Kleist, midt under krigets fasor, gaf ett bevis på sitt goda och menniskoölskande hjerta. Han lät en bataljon sätta gevären samman och bära fiendens sårade ut ur elden. Om historien till och med icke kände något annat

nu större och denna kår, som redan marscherat 2 timmar tillbaka och åter 2 timmar framåt, skulle komma allt för sent till kamplaten. Blücher befallde derföre att slå en bryggan vid Mockau, der kåren stod, för att gå öfver Partha; men kronprinsen lät han säga, att kåren skulle vänta hans befallningar i nejden af Abtnaundorf.

De franska kåren under Marmont och Souham stodo från Schönfeld ända till förbi Abtnaundorf och Neutsch och vid Theklakyrkan

mindre truppantalet, som man såg vid flodens stränder och uppmanad genom den omständighet, att man med goda kikare tydligen såg en kår från Leipsig röra sig mot väderqvarnsberget vid Stötteritz. Den gamle hjälten fruktade, att största delon af franska armén skulle vända sig mot de Förbundnes hufvudhär och slaget afgöras, innan Schlesiska och Nordarmén ankommo, han väntade derföre icke längre och befallde öfvergången. Infanteriet vaddade i vattnet öfver gördeln, och detta var

den enda svårighet, som det hade att öfvervinna, för att komma till andra stranden. Det var klockan 10 förmiddagen.

De begge sachsiska divisionerna hade sammansmält så, att de sammandrogos till en, och i stället för general Sahr — svårt sårad vid Gross-Beeren — hade general Zeschau inträdd. Napoleon befallde den 18 Oktober, att den honom misstänkt blifvna sachsiska divisionen skulle afgå till Torgau; men då detta icke längre lät sig utföra, så uppställdes den med divisionen Durette vid Paunsdorf.

Klockan 2 eftermiddagen trafvade plötsligen de sachsiska husarerna och ulanerna fram till general Emanuel af Langeronska kåren, med sabeln i slidan, och förklarade genom deras officerare, att de ville göra gemensam sak med de Förbundne mot Fransmännen. Skyddsbatljonen Sahr följde. Langeron ilade fram och stälde sig, enligt dess önskan, i deras främsta leder. Men då denna händelse anmäldes för Blücher, som befann sig vid Sackenska kåren, kallade han Sachsarne tillbaka till Yorkska kårens reserv och mottog dem der med ett vänligt välkommen. En half timma sedan gick sachsiska divisionen Gros öfver. Ryssel, den äldste af de närvarande sachsiska generalerna, red, beledsagad af flera officerare, fram med en hvit duk fästad på värjspetsen och gaf Ryssarne fredstecken. Han försäkrade, att han med sitt manskap, bestående af två kavalleriregementen, 6 bataljoner och 22 kanoner, omkring 3420 man, hade beslutat att lemna Napoleons här och att kämpa med de Förbundne mot Fransmännen. Han bad dem därför komma skyndsamt till hjälp, då Fransmännen redan voro underrättade om förehandet. Benningsen, som genast underrättades om det förefallna, lät trupper framrycka, för att lätta öfvergången, men mottog general Ryssel med köld, änskönt denne med entusiasm talade om fosterlandskärlek, ära och pligt. Men af trupperne blefvo deremot Sachsarne mottagna och hälsade med fröjd. Infanteriet och kavalleriet ställdes i reserven och deltog icke i striden; men artilleriet ställdes genast mot fienden, på grund af, att några franska batterier rigtade deras eld på de aftågande Sachsarne. Vidare hafva Sachsarne icke i detta slag fäktat mot Fransmännen. — Redan länge grodde missnöjet öfver allt det elände, som Fransmännen bragt öfver deras sachsiska fädernesland, i dessa tappra truppers bröst, och entusiasmerade af en anda marscherade de till deras förbundsbröders skräck öfver till de Förbundne, hvilka också mottogo dem med obeskripligt jubel.

Af andra orsaker, än Sachsarnes, fattade

general Normann, som stod gent emot hetman Platou med 2 Württembergiska regementen ridande jägare, ett liknande beslut. Då Nordarmén framryckte och han såg sig hotad af en vida öfverlägsen fiende, fruktade han, att hans trupper skulle tillintetgöras. Han beslutade därför att öfverföra dem till de Förbundne. Emellertid blefvo Württembergarna omringade af Kosackarne. Platou påstod, att de voro hans fångar; Normann, att han frivilligt gifvit sig. Benningsen visade också dem till reserven.

Napoleon tillskrifver — i sin berättelse om slaget —, i synnerhet denna öfvergång den största skulden till de missöden som träffade honom vid Leipzig; men på utgången och slagets afgörande hade det säkert intet inflytande, och han hade dock blifvit slagen här, om än Sachsarne hade slagits lika tappert som vid Dennewitz.

Nordarmén hade vid Taucha gått öfver Partha och Bülow ordnade i nejden af Hinterblick sin slaglinie, hvilken måste uppmarschera mot fiendens häftigaste kanoneld; dock snart besvarades denna eld med den största liflighet af preussiska och ryska batterier. Således var då vid middagsstunden hela Nordarmén på Parthas venstra strandbrädd inbegripen uti fullständigt framryckande mot franska arméns venstra flygels slaglinie och möjligheten af en seger för Napoleon alldeles försvunnen. Svenska kronprinsen utdelade sina befallningar med denna kallblodiga säkerhet, som är kännetecknet på en öfverlägsen ande, och den venstra flygeln under Bülow täflade nu med den högra under Langeron i angreppets dristighet och stridens uthållighet.

Då Neys angrepp på Nordarmén blifvit afslaget och Napoleon, underrättad om sin venstra flygels fara, ilade han personligen dit bort, beledsagad af en division gammalt garde och Nansautys kyrasserare, också Macdonald framryckte mellan Stünz och Molkau, för att angripa Nordarmén i venstra flanken och ryggen. Då Neipperg icke var detta påträngande vuxen, så ilade prinsen af Hessen-Homburg fram med en preussisk brigad till hans undsättning, och här visade sig tapperheten hos denna prins i den mest lysande dager. I synnerhet frambraste brandraketerna en faslig verkan i Fransmännens leder; raketens hväsande strålar har ett stort inflytande på hästarna. Den britiska kaptanen Bouger, som anförde batteriet, en ung vacker man, sönderrefs under svenska kronprinsens ögon af en fiendelig kanonkula,

Stünz och Sellerhausen angrepos af Bülow och blefvo af hans trupper, intagna med

en dristighet och ett lifsförakt, som till och med nödgade deras motståndare till beundran.

Langeron angrep Schönfeld, belägen en liten half mil nordost om Leipzig vid Partha, är en vacker ort och egnar sig genom den här befintliga mängd trädgårdar, orangerier, fabriker och landthus helt och hållet till försvar. Den var hufvudsakliga skyddsvärnet för den fiendliga venstra flygeln och därför starkt besatt af Marmont. Oaktadt fiendens kraftiga motstånd intogs dock Schönfeld; men på grund af denna punkts vigtighet ansträngde fransmännen alla krafter, för att återtaga den, hvilket också lyckades. Starka öfverlägsne kolonner framträngde och fördrefvo Ryssarne, hvarvid 2 bataljoner af regementet Staroskolk nästan aldeles tillintetgjordes. De tillbakadrefne ryssarne samlade sig vid de sista husen, förstärkte angrepp de på nytt och vid nattens inbrott försvarade sig de segrande ryssarne på Schönfelds ruiner.

På Parthas andra strand lyckades det den Sackenska kåren framtränga, genom Rosenthals port ända till sjukhuset, hvilket kom i brand under fäktningen; 2 till 300 sårade, som lågo der, funno sin död i lågorna. Från denna sidan hade de förbundne redan den 18 Oktober kunnat intränga i Leipzig, om man dertill velat använda den Yorkska kåren; men detta måste uteblifva, på grund deraf, att den Schlesiska armén då hade blifvit helt och hållet utan reserv.

Af Benningsen, i förening med Klenau, Ziethen och Bubna, eröfrades denna dag Balsdorf, Holzhausen, Zuckelhausen, Ober- och Nieder-Zweinaundorf och Molkau; af Langeron Schönfeld; fiendens centrum och venstra flygel tillbakaträngdes nära Leipzig och det fattades endast dagsljus, för att fullfölja segern.

Deremot hade fienden på sin högra flygel afslagit den Böhmiska arméns angrepp och icke blott försvarat sig i sin ställning i Lindenau, Lössnig, Probstheide och Stötteritz, utan Guilay hade också gått tillbaka ända till Gautsch och Kröbern.

Klockan var 8 på aftonen, då furst Schwarzenberg red till Meusdorfhöjden, hvarifrån de förbundne monarkerna sågo på slagets tummel, sänkte sin värja och förkunnade den fullständiga segern. Då stego de fromma furstarne af sina hästar, blottade sina hufvuden och sände tacksamma blickar mot himmeln.

Stora offer hade blifvit gjorda för ett stort ändamål. — Den lutande dagen såg vid sin bortgång ett af de fasligaste likfält, belyst af tio brännande byar, och en af tyska landets

mest blomstrande nejder förvandlat till ett med blod öfvergjutet brandställe. —

Solen hade länge sedan gått ned; mörkret hade gjort slut på det gräsliga blodarbetet, tigande afkyld sig de ofantliga eldgapen, och utmattade af dagens arbete dignade trupperne af kraftlöshet; men Blüchers eldande ifver hvilade icke, han hade observerat en början till återtag, och missnöjd dermed, att man icke lagt något hinder i vägen för fienden, lät han York genast bryta upp, marschera hela natten, för att på den kortast möjliga tid ernå Merseburg och att ännu tillfoga fienden så mycken skada som möjligt.

Nattens mörker genombröts af de tallösa vakteldarne och brännande byar. Napoleon dröjde ännu vid väderqvarnen, der han redan inträffat och uppehållet sig sedan tidigt på morgonen. Man hade framsatt för honom en träpall, på hvilken han, utmattad af den stora dagens ansträngningar, inslumrat. Hans händer hvilade, värdeslöst hopknäppta, i hans sköte och han liknade i detta ögonblick hvart och ett annat människobarn, nedtryckt under ödets tyngd. Med dystert sinne, men dock betraktande honom med förvåning, stodo hans trogne omkring honom, medan på ringa afstand de glesnade trupperne drogo förbi. Efter en kort hvila vaknade kejsaren åter och kastade en misstrogen blick omkring i kretsen. Han hade, hvilket tycktes honom otroligt, förlorat ett exempellöst slag, och det var nu allt för säkert, att den, sedan hans herravälde aldrig kränkta franska jorden, mycket snart måste blifva krigets skådebana. Ändock förblef han resolverad, lugn och allvarsam som alltid, blickande det vredgade ödet med en stor själs hela kraft i ögat. Återtaget tycktes honom nödvändigt: han beslutade det, och vid en vakteld utfärdade Berthier de nödiga befallningarne. Efter klockan 8 red Napoleon till Leipzig och steg af i hotel de Prusse. Här dikterade han under största delen af natten för hertigarne af Bassano och Vicenza, emedan sekreterarne redan hade afrest till Lindenau, de många befallningar, som på grund af sakernas förändrade ställning måste sändas åt alla håll.

De Förbundne beslutade om aftonen d. 18:de att fortsätta kampen så länge, tills Napoleons makt var helt och hållet bruten. Redan vid mörkrets inbrytande hade Schwarzenberg åter ridit till den höjd, från hvilken han hela dagen igenom hade ledt slaget, och kallade underfälltherrarna till sig, för att meddela dem morgondagens operationer. Detta skedde i de två monarkernas närvaro. Schwarzenberg befallde, att följande dagen åter förnya slaget,

rycka fram i fem kollonner mot Leipzig ock, medelst stormning af denna stad, fullkomligen afgöra segern.

De Förbundnes position efter slaget var följande: de hade besatt Dölitz och Lössnig; härifrån gick deras linie öfver fälten, med Dösen och schäferiet Meusdorf i ryggen, förbi Probstheide i en båge bort till Stünz, Sellerhausen och Schönfeld.

Fransmännens position stödde sig med högra flygeln mot Konnewitz, centrum var i Probstheide och Stötteritz; venstra flygeln hade besatt Krottendorf, Anger, Volkmarisdorf, Reudnitz och Milch-ön. Dock började franska armén redan under natten sitt återtag på vägen till Lützen. (Fortsättning.)

Capkolonien.

Engelska regeringen hade förlidna höst berett sig en förlägenhet, hvars följder hotade med fara, i det denna regering ville sätta i verkställighet det tagna beslut, att föra de till deportation dömda förbrytare från Bermuda till Capkolonien. Offentliga meningen och befolkningens beslut, hvilken deruti erkände en lifsfråga, uttalade sig dagligen, ja stundligen bestämdare deremot. Den ville hvarken medelbart eller omedelbart understödja regeringens bemödanden att brännmärka kolonien med titel af en förbrytarekoloni, och tillät därför icke "Neptun" att landsätta sin laddning förbrytare. Den gick icke in på någon förlikning, och förkastade, full af sinnesrörelse, hvarje hänsyftning på någon medelväg; det enda svar, som guvernören erhöll på sina förslag från den ena ändan af kolonien till den andra, var det yrkande, att han måtte bortskicka "Neptun". Mot de olyckliga innevärnarna af detta förbrytareskepp användes alla möjliga medel, för att tilltvinga sig deras aflägsnande; dem nekades icke blott att komma i land, utan det fick heller icke bringas dem lifsmedel ombord, och liksom i Capstaden, så var man och på landet mycket på sin vakt mot regeringens agenter, hvilka försökte uppköpa boskap och andra förnödenheter för förbrytarne och manskapet: deras namn och personer, äfvensom deras tjenstfolks bekantgjordes och deras rutor och lockelser erforo allas förakt, som icke ansågo troskap och fosterlandskärlek för toma ord, så att guvernören sir Harry Smith slutligen såg sig nödgad att spanna oxarna från vaguarna och att i några egna hus låta baka bröd, för att icke låta tjenstmännen med deras familjer, äfvensom besättning och passagerare på förbrytareskeppet omkomma af hunger.

I Capstaden fruktade man, att minuthandlarne icke skulle hålla stånd, af hvilka folkets trohet fordrade, att de icke skulle afyttra några varor till deras aktningssvärde kunder, som hörde till flottan eller landtjensten. Till deras heder erkänner den sydafrikauska pressen, att de i detta afseende ha så mycken insigt, att deras familjers säkerhet här vid lag kommer lika mycket i fråga som hvar och en annan församlings ledamots.

Mot förbrytarnes landstigning höllos folkförsamlingar i Capstaden, hvaraf en framställes uti den ena af våra illustrationer, och en association bildades, hvilken använde alla lagliga medel, för att afböja från kolonien den ofantliga olycka, som de erkände uti införandet af förbrytare.

Hvilken andel landtfolket tog i koloniens strid med regeringen, kunne våra läsare bäst döma vid att genomläsa följande bönskrift från innevärnarna i Hottentots-Holland:

"Vi, undertecknade, innevärnare i Hottentots-Holland, finna beklagligen af en proklamation af 12 Oktober 1849, att ers excellens, i anseende till landtfolket, synnerligen med afseende till "Neptun" kvarhållande i Simonsbay, blifvit falskt underrättad. Vi tillåta oss försäkra e. ex., att, medan vi äro öfvertygade, det e. ex. inser den olycka som hotar kolonien och ni endast åstundar dess lycka, befolkningen är långt ifrån att vara nöjd med koloniens framtid, så länge "Neptun" icke bortsändes med sin laddning, och utan en sådan åtgärd från auktoriteternas sida kan den icke hafva någon säkerhet för, att icke förbrytarne sättas i land emot e. exs. önskan och folkets motföreställningar. Vi tillåta oss försäkra e. ex., att vi icke utan med de smärtsammaste känslor hafva slagit oss in på sjelförsvarets väg, som torde vara obehagligt för några personer, hvilka vi högakta, och bereda vissa departemangers förlägenhet, hvilkas tjenst vi tacksamt erkänna. Slutligen tillåta vi oss uttala den förhoppning, att e. ex., såsom folkets gamla bepröfvade vän, hörer vår bön och öfvertager ansvaret för "Neptuns" bortskickande, för att återställa tillståndet af koloniens förtroende, fred och lycka".

Under sådana omständigheter blef det ändtligen intet annat öfrigt för regeringen, än att gifva efter för gäsningen, och "Neptun" afseglade, efter att befallning ankommit från London, med oförrättadt ärende från Cap till Vandiemensland, men hvilket emellertid likaledes inlade protest likasom sednare Port Philip.

Goda hopps udden.

Folkförsamling i Capstaden mot införandet af förbrytare i kolonien.